

EN PÅMINDELSE OM AT LYTTE MERE

Between/Worlds:
Resonant Ecologies

Allerede da jeg stiger ud af taxaen på Jeløy i Moss, mærker jeg en stille ro. Vinden i træerne og fjordens lyd danner en perfekt ramme for den 13. MOMENTUM-biennale i rækken. Denne gang omhandler biennalen lyd med temaet Between/Worlds – Resonant Ecologies. Ikke lyd som baggrund, som man ofte kender det, men lyd som det bærende element af fortælling og sansning. Lydlandskaber, der bygger bro mellem verdener.

Galleri F 15, en tidligere herregård midt i norsk naturidyl, danner rammen om biennalen. Sammen med en masse internationale pressefolk bliver vi budt velkommen af kurator Morten Søndergaard, associate professor ved Aalborg Universitet, og Lise Pennington, direktør for Galleri F 15 og MOMENTUM. Morten Søndergaard er associate professor ved Sound and Media Art på Aalborg Universitet. Han fortæller, hvordan biennalen søger at forbinde det menneskelige med det ikke-menneskelige gennem lyd. Lyd, der opfanger det skjulte og stille, tavse og usynlige. Lyd som medie for social, historisk, personlig, kulturel og naturlig meningsskabelse.

Introduktionen og rundvisningen begynder udenfor, hvor et af biennalens største værker breder sig over græsplænen med udsigt til fjorden. Den danske kunstner Christian Skjødt Hasselstrøm står bag værket 'u' (2022/2025), som danner et symmetrisk og organiseret mønster på græsplænen foran galleriet. Værket består af 120 messinghalvkugler, som reagerer på partikler fra rummet – de partikler, som overlever længe og når tæt nok på jorden. Når man går helt tæt på halvkuglerne, knitrer og vibrerer de. Værket er skabt ved hjælp af partikeldetektorteknologi og gør det usynlige, synligt og hørbart. Det er en fysisk og næsten overnaturlig oplevelse, som er en påmindelse om, hvor meget, der endnu kan opdages. Og som vi endnu ikke ved og kender til.

Og det er langt fra det eneste værk, hvor natur og teknologi flettes sammen. I skoven sender installationen 'Talking Trees: A Nature-Responsive Grove' (2025) af Natascha Barrett stemmer ud gennem træernes grene og rødder som en slags dialog mellem menneske og natur. Værket opfanger stemmer og vind i nærheden, og lyden sendes derefter ud gennem skjulte højttalere i træerne, således natur og menneske forenes. Overalt er der værker, som forbinder natur og mennesker og skaber nye, interessante lydoplevelser.

Lydlandskaber, der vækker forskellige følelser

Indendørs i Galleri F15 forvandles de hvide udstillingsrum til sanselige lydinstallationer. Her møder vi blandt andet William Kudahls videoinstallation 'Reading the Wind' (2025), som er en ren meditativ oplevelse. Værket består af en optagelse af bøger, der ligger i sandet, og siderne blafrer i vinden. Værket er en nyfortolkning af en scene fra filmen 'The Color of Pomegranates' af Sergei Parajanov. Optagelsen følger bøgerne i flere døgn »

Christian Skjødt Hasselstrøm. u, 2022-2025. Foto: Eivind Lauritzen © 2025 Galleri F 15

Luz Maria Sánchez, Vis. (un)necessary force_4 (2019). Momentum 13. Pressefoto

Natascha Barrett, Talking Trees: A Nature-Responsive Grove (2025). Momentum 13. Pressefoto

Arendse Krabbe, We are all fish, 2025. Foto: Eivind Lauritzen © 2025 Galleri F 15

»skiftende vejr og lys. Lyden af siderne, der blafre i vinden, er ren terapi for krop og sjæl. En virkelig behagelig oplevelse, der sætter fokus på lyde, som vi normalt måske overhører, da jeg personligt ofte har fokus på det visuelle frem for lyd, når jeg bevæger mig i naturen.

Andre værker går også direkte i krop og sjæl. I et stort rum vibrerer toner gennem gulv og vægge, og man mærker lyden fysisk. Andre værker såsom 'Vis. (un)necessary force_4' (2019) af Luz Maria Sánchez frembringer en følelse af ubehag, da vi blandt andet konfronteres med historiske hændelser, som afspejler uretfærdighed og sorg. Det er vildt, hvad lyd kan. Det er disse rum gode eksempler på. Med få skridt er jeg inde i et helt nyt lydunivers, som frembringer helt nye tanker og følelser.

Skønheden i det uperfekte

Et af biennalens højdepunkter opstår, da vi efter en times gåtur fra galleriet ankommer til Moss Kirke sidst på eftermiddagen. Her oplever vi verdenspremieren på 'Svanesang'

(2025) af Marie Højlund, Julian Juhlin og Christian Albrechtsen. Værket er skabt af lyden af drengestemmer i overgang fra Herning Kirkes Drengekor, som er optaget over et år. Stemmerne knækker, skærer og vakler. Det er akavet, skrøbeligt og meget uperfekt. Kirkerummet er helt perfekt til dette, da rummet tydeliggør det uperfekte. Lyden er ikke, hvad man forventer af korsang i kirken. Netop dét gør det til en interessant og smuk oplevelse, hvor det uperfekte bliver til noget smukt. Den uperfekte sang, som en form for symbol på menneskets forskellige faser - her den smukke udvikling fra dreng til mand.

Kunst i det private og usynlige

Biennalen formår også at aktivere de uventede steder. Arendse Krabbes todelte værk 'we are all fish' (2025) finder sted på galleriets toiletter og nede i en brønd på gårdspladsen. På toiletet, hvor man er alene, mødes man af kunstnerens stemme, der reflekterer over menneskets forbindelse til havets fisk, og de systemer, vi er en del af. I brønden høres vandets rislen, som om selve

undergrunden taler. Værket skaber intimitet og eftertanke på steder, vi normalt ikke forbinder med kunst.

Biennalen er et godt eksempel på, at lyd ikke blot er et supplement til visuelle værker - lyd kan være det bærende. Og netop derfor kræver besøget tid. Tid til at genbesøge. Tid til fordybelse og stilhed. Efter to dages vandring gennem lydets mange former vender jeg tilbage mod Oslo Lufthavn. Stilheden, da jeg sidder i toget på vej væk fra Moss, rammer mig, men det er en stilhed fyldt med efterklang. Jeg hører stadig børnestemmerne i kirken, vindens rislen i Kudahls bøger og messingens sagte knitren mod fjorden.

MOMENTUM 13 er en grundig og intens undersøgelse af, hvad lyd kan. Værkerne er en påmindelse om, at kunst kræver opmærksomhed, og værkerne inviterer besøgende til at lytte snarere end at se. Til at være i verden på nye måder. ●

MOMENTUM 13 kan opleves til og med 12. oktober 2025.